

Regional plan for felles satsning på kompetanseutvikling i oppvekstsektoren i Salten 2022-2025

Signalordene i ordskyen er hentet fra formålene til ulike satsinger, prosjekter, lover mm som omhandler arbeid for og med barn og unge. Dette var et bevisst valg i arbeidet med rekrutteringen til nettverket, for å vise hvor mye alle kan være enige om at det er viktig å jobbe med – uavhengig av mandat, stilling, budsjettposter osv. Det er noen overordnede prinsipper, områder, verdier og holdninger som alle skal jobbe med uansett organisasjon/arbeidsplass, sånn at det så enkelt som mulig (hvis det går an å si) kan selges inn og bidra til forankring, eierskap og legitimitet nettverket og deltakelse i det.

Med bakgrunn i Meld.St.21 (2016-2017) og Meld.St.6. (2019-2020) Tett på - tidlig innsats har alle 10 kommuner i Salten vedtatt å fortsette samarbeid om kompetanseutvikling for oppvekstsektoren i perioden 2022-2025, jf. langsiktig plan for tilskuddsordningene rekom-dekom-kompetanseløftet i Nordland. Dette gjøres i hovedsak i partnerskap med Nord universitet både i rekom-dekom-kompetanseløftet, i tillegg samarbeider Bodø kommune også med Høgskolen i Innlandet.

Stortingsmelding 21 legger vekt på at universitet og høyskoler bidrar inn i de regionale nettverkene, diskuterer kompetansebehov, gir råd om tiltak og blir en sparrings- og utviklingspartner i arbeidet. Målet er samskaping og gjensidig læring mellom lærerutdanning og praksisfelt, og der føler vi at vi er godt i gang med et likeverdig partnerskap som vi vil videreføre. Vi ønsker fortsatt at universitetet bidrar i analyse-, kartleggings- og

evalueringsarbeidet, med erfaringer fra egen undervisning og arbeid med studenter, fagspesifikk kompetanse på bl.a. begynneropplæring og spesialundervisning, i tillegg til faglig innhold rundt organisasjonsutvikling og det å drive utviklingsarbeid i egen kommune og på egen enhet. Vi ser på faglærere fra universitetet som viktige kompetansepartnere, vi skal sammen bygge kunnskap som bidrar til å utvikle både skolene og lærerutdanningen, gjennom barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling og lærende nettverk. I tillegg er dette viktig for utviklingen av et sterkt UH i egen region, rekruttering til både lærerutdanning og læreryrket i regionen.

Barnehage- og skoleeiere (både offentlige og private), PP-ledere og Nord universitet har et nettverk i region Salten der det kontinuerlig jobbes med kompetanseutvikling, og fortløpende ses på ulike behov innenfor de tre tilskuddsordningene. Eierne og Nord Universitet drøfter i dette forumet de lokale behovene, før eierne melder inn behov til behovsmelding, nytt fra 2023, basert på lokale behov og faglig dialog med UH, jf. tilskuddskriterier. I denne prosessen er RKK Salten er viktig bidragsyter som bindeledd og organisering av prosessarbeidet, både i og mellom kommuner, og med Nord universitet. Dette er basert på mandatet RKK Salten har fra de 9 eierkommunene, og i det formelle samarbeidet med OK-avdelingen i Bodø kommune. Her står det blant annet at;

- RKK Saltens formål er å være en pådriver og sentral bidragsyter til økt kompetanse og innovasjon i deltagerkommunene.
- RKK Salten skal medvirke og legge til rette for kompetanseutvikling, kvalitetsutvikling, endringsarbeid og innovasjon i regionen.
- RKK Salten kan bistå kommunene med implementering av nasjonale satsinger, aktuelle utviklingsprosjekt og kompetanseheving.
- RKK Salten skal støtte kommunene i arbeidet med å være oppdatert på relevante nasjonale føringer, nye satsinger, forskrifter og lovverk, synliggjøre sammenhenger og bidra til forståelse for hvordan disse er med på å endre praksis.
- RKK Salten skal være et bindeledd mellom deltagerkommunene og aktuelle samarbeidspartnere.
 - RKK Salten skal stimulere til samarbeid/samhandling og gode koblinger mellom kommunene og relevante samarbeidspartnere, både nåværende og nye.
 - RKK Salten skal medvirke til lydhøre, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser (fra FNs bærekrafts mål 16.7).

Se for øvrig RKK Saltens strategidokument som eget vedlegg.

Eierne og Nord er enige om at tiltakene og samarbeidet i regionen skal ha et langsiktig perspektiv. I tillegg er det viktig for begge parter at størrelsen på tiltak står i samsvar med

kapasiteten for å gjennomføre dem, både ute i praksisfeltet og med kontaktpersonene fra Nord. Langsiktig tenkning kan bidra til best mulig forutsigbarhet for alle parter, og dermed større sjanse for praksisendring over tid. Tiltakene i partnerskapet skal bidra til at kommuner og skoler arbeider i retning sektormålene for barnehage og grunnopplæring, fastsatt av Kunnskapsdepartementet og i langsiktig plan for Nordland:

- *Alle skal ha et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø*
- *Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensiale*
- *De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse*
- *Alle lykkes i opplæringen og utdanningen*
- *Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet (barnehage)*

Vi har også et blikk mot de to andre sektormålene fra Stortingsmelding 21, som viser noe om viktigheten av å se hele opplæringsløpet i en helhet, og samarbeide også med videregående opplæring i dette arbeidet:

- *Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse*
- *Flere elever og lærlinger skal gjennomfør videregående opplæring*

Målet med samarbeidet er at vi skal styrke den profesjonelle læringsevnen til barnehagene skolene i Salten, slik at hvert enkelt barn i barnehage og skole trives, lærer og utvikler seg.

Målene for kompetanseløftet til grunn, og ses på som en grunnmur i alt utviklingsarbeid i Salten, og i tiltakene som gjelder kompetanseløftet skal PPT være inkludert:

- alle barn og elever opplever å få et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole.
- alle barn og unge skal få mulighet til utvikling, mestring, læring og trivsel - uavhengig av sine forutsetninger.
- barnehager, skoler, PP-tjenesten og andre i laget rundt barnet og eleven må jobbe sammen for å skape et inkluderende fellesskap.
- det pedagogiske tilbudet må tilpasses slik at alle får et best mulig utgangspunkt for utvikling og læring.

I tillegg prøver vi å se sammenhenger også med barnekonvensjonen, barnevernsreform/oppvekstreform, rammeplan for barnehage og SFO, ny læreplan, oppfølgingsordning, læringsmiljøprosjekter, ny opplæringslov og andre aktuelle føringer for arbeidet med en best mulig oppvekst for og med barn og unge. Her ser vi også til

fylkeskommunen, som blant annet har utarbeidet en strategi- og handlingsplan for utenforskap, og kompetansestrategi for Nordland. ***Derfor har vi også i Salten et enda bredere sammensatt nettverk, hvor alle aktører som jobber for og med barn og unge er invitert inn – se eget vedlegg.***

Vi ønsker å styrke og videreutvikle det etablerte samarbeidet som vi har erfart, bl.a. i Ungdomstrinn i utvikling (UiU). I arbeidet med rekom og kompetanseløftet har vi også med erfaringene fra dekom-arbeidet, som har foregått noen år lengre enn de to andre satsingene. Vi har erfart at å jobbe etter barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling, organisasjonslæring, prinsipp for lærende møter og lærende nettverk er nyttig for oss. For å etablere robuste profesjonelle læringsfellesskap innad på enheter og robuste lærende nettverk på tvers av enheter og kommuner, ser vi at vi trenger å videreforedle, styrke og utvide det skoleutviklingsarbeidet som allerede er etablert.

Alle enhetene må møtes der de er, og bygges fra sitt ståsted. Samtidig er det slik at alle barnehagene og skolene har kvaliteter på ulike områder, og det skal vi få utnyttet i det videre utviklingsarbeidet.

Dersom barnehagene og skolene i Salten aktivt skal kunne møte kompetanseutfordringer i framtida, må vi tenke grundig igjennom hva som skal til for at profesjonsutøverne (alle ansatte) utvikler praksisen sin til det beste for barns læring og utvikling. I dette kompetanseutviklingsarbeidet ser vi at ledelse av ansattes læring bør få økt oppmerksomhet. Gjennom å legge til rette for økt læring i profesjonsfellesskap preget av samarbeid, refleksjon og erfaringsdeling, forventes det at lederne bidrar til å utvikle barnehagene og skolene som lærende organisasjoner.

Det har fra nasjonalt hold vært initiert en rekke satsninger i de senere årene, som kan beskrives som delvis kompensatoriske på bakgrunn av at de er initiert «utenfra» som bidrag til å styrke lærernes læring og derved elevenes læring. Det er, ifølge forskning, forskjeller mellom skoler hvordan de evner å realisere intensjonene i de kompensatoriske tiltakene, som for eksempel nasjonale satsinger (Postholm m.fl., 2013; Sandvik & Buland, 2014; Markussen m.fl., 2015). Det er også tidvis store forskjeller mellom barnehager og skoler når det gjelder å utnytte fellestiden på arbeidsplassen til arbeid som er ment å styrke kvaliteten på lærernes undervisning. Gjennom samarbeidet i Salten, ser vi muligheter for å bygge videre på det vi har lært gjennom arbeid i tidligere og pågående nasjonalt initierte satsinger, og å kunne lære av hverandre underveis og bli inspirert til best mulig praksis. Vi vil utnytte det lokale handlingsrommet vi blir gitt, og ser gode muligheter for fortsatt god profesjonsutvikling.

Gjennomgående funn i nasjonal og internasjonal forskning viser at lærere opplever at muligheter for egen læring og utvikling *i skolen* har størst betydning for deres egen utvikling og for elevenes læringsutbytte og prestasjoner (Baumfield et.al., 2009; Timperley et.al.,

2007; Postholm, 2010; Postholm & Rokkones, 2012; Wall et.al., 2009). Dette betyr at det i Salten er verdt å vie oppmerksomheten mot ansattes profesjonsutvikling internt på egen arbeidsplass – i barnehage og skole. Ansattes tid til systematisk profesjonsutvikling er begrenset og derfor må arbeidet organiseres og systematiseres godt. Effektive profesjonsfellesskap krever en gjennomtenkt struktur og arkitektur. Det kreves at man tar didaktiske grep for å legge til rette for kunnskapsutvikling mellom ansatte. Man må stille spørsmål som gir rom for kunnskapsutvikling, der svarene ikke er gitt. Kunnskapsutvikling handler om å utnytte den profesjonelle kapital som finnes i mange skoler for å skape ny praksis (Hargreaves & Fullan, 2012).

På bakgrunn av lokale og regionale kartlegginger av behov, erfaringer, kunnskap og nasjonal og internasjonal forskning, velger vi å ha følgende utgangspunkt for tiltak som det meldes behov om – se behovsmelding 2023-2025 og foreløpig, regional aktivitetsplan for Salten 2023 (oppdateres fortløpende og for hvert halvår, må ses i sammenheng med tildelte midler fra tilskuddsordningene):

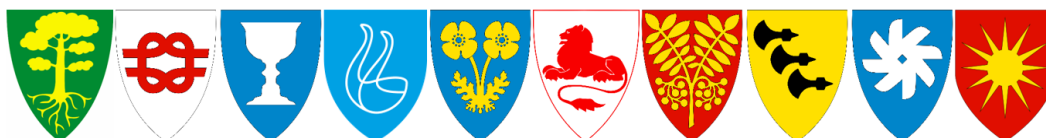
- Videreutvikle systematikken i arbeidet med kompetanseutvikling på alle nivå i oppvekstsektoren i kommunene og regionen. Vi jobber etter prinsipper for lærende møter, lærende nettverk, dialogkonferanse og profesjonelle læringsfellesskap:
 - Profesjonelle læringsfellesskap innad på enheter
 - Lærende nettverk på tvers av skoler, SFO og barnehager
 - For lærere og ansatte
 - For skoleledere og styrere
 - Lærende nettverk på tvers av kommuner
 - For skoleledere og styrere
 - For barnehage- og skoleeiere
 - For lærere og ansatte i barnehage og skole
- Barn og unges utvikling og læring vil stå i sentrum for alt vi gjør. Det vil være hovedmålet at vi på lang sikt gjennom evaluering skal kunne merke utvikling elevenes læring og utvikling. Samtidig ser vi at det i den sammenhengen må jobbes med ledelse av profesjonelle læringsfellesskap og oppfølging av læreres profesjonsutvikling. Robinson (2014) viser i sin metaanalyse at ledelse av læreres læring og utvikling har høyest effekt på elevenes læring ut fra effektstørrelse.
- Som del av kompetanseløftet er PPT i Salten sentrale; de skal øke sin kompetanse internt, og bidra til økt kompetanse for ansatte som jobber tette på barna i barnehage og skole. Derfor er deres oppdrag todelt, og vil imøtekommes med opplæring og veiledning i pedagogisk analyse i partnerskap med Nord universitet. Dette blir et viktig ledd i å dreie pedagogisk arbeid i ei mer systemrettet retning. I dette arbeidet tas det utgangspunkt i kartlegginger som er gjort i både barnehage, skole, SFO og PPT i Salten.

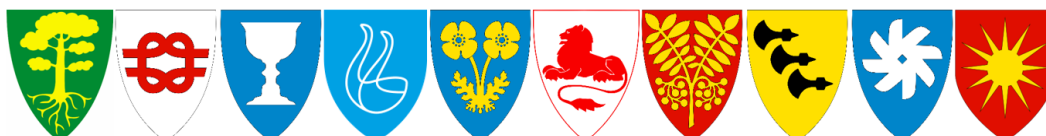
Kartlegging knyttet til dekom og kompetanseløftet i Salten viser i hovedtrekk følgende behov for kompetanseutvikling, og det er ut fra disse resultatene behov er meldt inn i behovsmelding for 2023-2025. **For rekom; se egen regional plan for barnehager i eget vedlegg.**

- Støtte i arbeidet med profesjonsfellesskap på egen enhet, samt erfaringsdeling på tvers av fådelte skoler. Endringsledelse. Profesjonsfellesskap, motivasjon for læring i fellesskapet.
- Kompetanse i å lede digital utvikling i skolen; hvordan arbeide kollektivt med lærernes profesjonsfaglige digitale kompetanse. Veiledning, teori/forskning, konkrete tips, økt kompetanse i **programmering** – for å øke elevenes ferdigheter. Ikt – utviklingen går fort. Digital didaktikk, mestring og vurdering. Forståelse av teknologibruk i skolen. GDPR (skolesec, KS?).
- Inkluderende praksis: Økt kompetanse om vanlige utfordringer blant barn og unge, og hvordan dette kan jobbes med i opplærings situasjoner. F.eks. uro, sinne/frustrasjon, vold/aggresjon/trusler, ADHD, dysleksi, matematikkvansker, psykisk helse, skolefravær og skolevegring, samspills- og adferdsvansker.
- Skolefravær og skolevegring; øke kunnskap, kompetanse og handlingskapasitet for å forebygge, oppdage elever i risiko, utforme og gjennomføre tiltak ved ufrivillig skolefravær. Kjenne til tidlige, observerbare tegn for å kunne gjøre en tidlig intervensjon, som forskning viser er avgjørende i arbeidet med skolefravær. Utvikle gode rutiner. Kjenne til risikofaktorer og beskyttende faktorer. Klasseledelse og relasjonskompetanse, godt foreldresamarbeid.
- Elevmedvirkning og reell inkludering, barnekonvensjonens artikkel 12.
- Begynneropplæring i lesing på småtrinn. Lekens betydning for leseopplæring og leseglede. Herunder også andrespråkspedagogikk og særskilt leseopplæring.
- Voksenrollen i lek i barnehage, skole og SFO. Hvordan være en voksen som deltar i og støtter barns lek, og ser dette som et utgangspunkt for læring?
- Vurdering. Se på kravene som er til vurdering, og jobbe med hvordan elevene kan involveres i større grad. Jobbe med begreper og hva som ligger i dem. Ser at det er veldig ulikt innhold i vurderingene, og noen av vurderingene er ikke vurdering i det hele tatt. Hvordan gi underveisvurdering? Noen tenker veldig vanskelig. Hvordan oppnå en så lik praksis som mulig, til det beste for elevene?

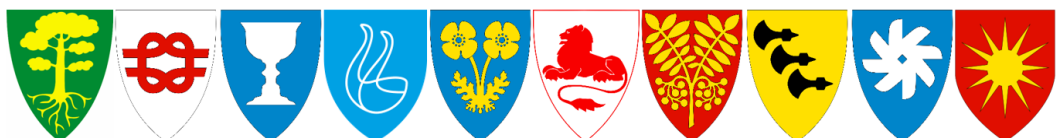
Det tverrfaglige kompetansenettverket har jobbet med kartlegging av behov for kompetanseutvikling i regionen, blant annet basert på arbeid med framtidsbilde for Salten 2050, se eget vedlegg.

Utarbeide informasjon materiell, lage videoer, være synlig på sosiale medier - Instagram	Få til et prosjekt sammen med Friluftsrådet +++som kan brukes i introduksjonsprogrammet som en del av den lovpålagte livsmestringsdelen i den nye integreringsloven.	Tiltak mot fattigdomForebygge at unge innleder destruktive relasjoner
Ha med ungdom i dette kompetansenettverket	Få en felles forståelse for barnerettigheter	Elever som faller utenfor i skole - en stor utfordring! Et bredt perspektiv på hva laget for barnet kan gjøre for å hindre dette. Hva må vi voksne gjøre annerledes?
Fortsette samarbeid med forandringsfabrikken	Vi «vet» lite om hva som skjer mellom 18 og 24+	Se barndommens tidslinje og enkeltfaktorer i sammenheng
Reell medvirkning i planprosesser - finne gode måter å gjøre dette på.	Utarbeide informasjonsmateriale	- Hvordan utvikle en god relasjon til barn med atferdsuttrykk/smerteruttrykk?
Barn og unge har rett til å delta i fritidsaktiviteter, uavhengig av økonomisk eller sosial situasjon. Dette gjelder også funksjonshemmede.	«Lytt» til barn - hva sier barnet gjennom verbalspråk og andre uttrykk	Barnekonvensjonens betydning for vårt arbeid, et kompass i arbeidet.
Positive ringvirkninger av nettverk:Barns medvirkning - hvordan? Barn som medvirkere. Kunnskap, forståelse og innsikt i hverandres fagfelt.	Felles læring og utvikling	Laget for barnet
Bli kjent med folk og tiltak i Salten.	UtenforskapStørre mangfoldTiden utenfor skolen, etter kl 16Alle får vite at de kan noeHvem kan vi spille ball med? Samarbeid om de samme barna, trygg på hverandre bedre samarbeid.	Samarbeid med Forandringsfabrikken.
Skape et «felles» barnesyn	Ønske om å øke/utvikle «lytte-kompetansen» hos alle aktører som er i direkte kontakt med barnet	Kjent med andre aktører som jobber med det samme
Større mangfold	Kompetanse- og erfaringsutvikling	Mindre fordommer
Oversikt over kompetanse, tilbud og ressurser innad i nettverket	Barn og ungdom vil leke og spille mer.	Hvordan ville d sett ut hvis barn styrte verden:Større toleranse og mangfold. Fiere ville bli hørt Mer handling - mindre snakk.
Alle skal få vite at de kan noe.	Nok voksne med rett kompetanse og felles menneskesyn	Skolestart
Foreldrekonflikt/skilsmiss	Normer og normkritikk, for voksne og barn	Utvikle felles modeller for barns medvirkning.
Barns trygghet til medvirkning - forståelse og praksis	+Hvordan få til mer «sømløse» overganger og samarbeid mellom ulike etater. +Muligheter mtp taushetsplikt. +Hva finnes av tiltak? Gjøre lettere tilgjengelig for hjelpeapparat, foresatte og barn/ungdom	Den kompetansen vi mangler i nettverket nå er fra dem dette omhandler: barn og unge.
Utvide normalitetsbegrepet	Tette glippsonen mellom 18-24.	

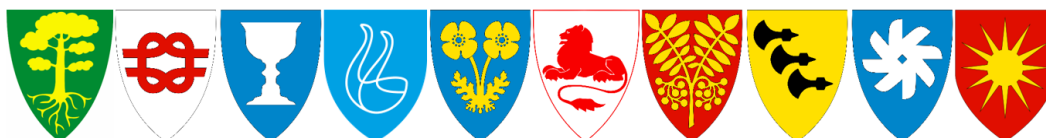

I tillegg til dette har RKK Salten ansatt juridisk rådgiver som jobber med oppvekst som hovedfelt. Sammen med juridisk rådgiver i Bodø kommune jobber hun med å utarbeide en kompetanseplan for juridisk kompetanse innenfor oppvekstsektoren.

Kilder

- Baumfield, V.M., Hall, E., Higgins, S. & Wall, K. (2009): Catalytic tools: Understanding the interaction of enquiry and feedback in teachers` learning. *European Journal of Teacher Education*, 32(4), 423-435.
- Hargreaves, A & Fullan, M. (2014): Arbeidskultur for bedre læring i alle skoler –hva er nødvendig lærerkapital? Oslo: Kommuneforlaget
- Kunnskapsdepartementet (2012): Strategi for ungdomstrinnet - Motivasjon og mestring for bedre læring. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Kunnskapsdepartementet (2017): Melding til Stortinget 21 (2016-2017) Lærelyst –tidlig innsats og kvalitet i skolen. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Markussen, E., Carlsten, T.C., Seland, I. og Sjaastad, J. (2015): *Fra politisk visjon til virkeligheten i klasserommet*. Evaluering av virkemidlene i Ungdomstrinn i utvikling, Delrapport 2. Oslo: NIFU
- Postholm, M.B. (2010): Self-regulated pupils in teaching: Teachers` experiences. *Teachers and Teaching: Theory and practice* 16(4), 491-505.
- Postholm, M.B. & Rokkones, K.(2012) Læreres profesjonelle utvikling: en review av forskning om hvordan lærere lærer. I Postholm, M.B.(red): *Læreres læring og ledelse av profesjonsutvikling*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag
- Postholm, M.B.; Engvik, G.; Fjørtoft, H.; Sandvik, L.V.; Wæge, K.; Irgens, E.J. og Dahl, T. (2013): *En gavepakke til ungdomstrinnet?* En undersøkelse av den skolebaserte kompetanseutviklingen på ungdomstrinnet i piloten 2012/2013 Trondheim: NTNU
- Robinson, V. (2014): *Elevsentrert skoleledelse* Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Sandvik, L. og Buland, T. (red.) (2014): *Vurdering i skolen. Utvikling av kompetanse og fellesskap*. Sluttrapport fra prosjektet Forskning på individuell vurdering i skolen (FIVIS) Trondheim: NTNU og SINTEF
- Timperley H., Wilson A., Barrar H. & Fung I. (2007): Teacher Professional Learning and Development: Best Evidence Synthesis Iteration (BES) Wellington, New Zealand: Ministry of Education. <https://www.educationcounts.govt.nz/publications/series/2515/15341> (lastet ned 29.juni 2017)
- Wall, K., Higgins, S., Glasner, E., & Gormally, J. (2009): Teacher Enquiry as a tool for professional development: Investigating pupils` effective talk while learning. *The Australian Educational Researcher*, 36(2), 93-117

- Aas, M., Paulsen, J.M. (2017: *Ledelse i fremtidens skole*. Fagbokforlaget. Bergen.

